

LÍPA SRDČITÁ

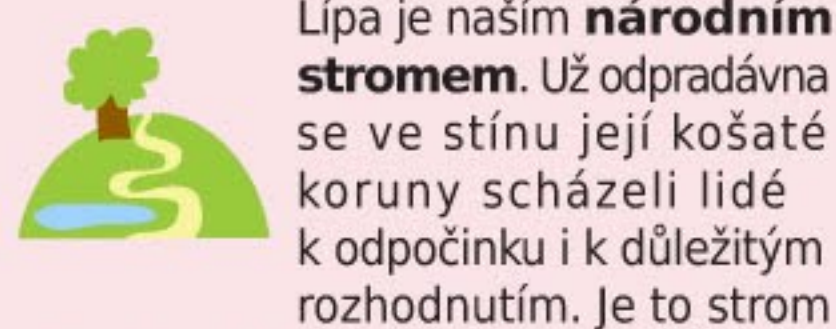
NS Pod stromy

www.stezkykonopiste.lesy-cr.cz

10. zastavení

Z

Lípa je naším **národním stromem**. Už odpradávná se ve stínu její košaté koruny scházeli lidé k odpočinku i k důležitým rozhodnutím. Je to strom **dlouhověký**, který může žít několik století. Prastaré lípy byly pro naše předky posvátné, dnes jsou mnohé zákonem chráněny jako památné stromy. Lípy najdeme nejen v listnatých lesích, ale také v parcích, ulicích velkých měst a na významných místech, která jsou spojena s historií našeho národa.

Lípa srdčitá je strom se silným kmenem a hustou **košatou korunou**, vysoký přes 30 metrů. **Najdeme ji na druhé straně louky**. Kmen je zpočátku hladký a šedý, později je pokryt podélně zbrázděnou borkou. Listy jsou malé, **srdčité**, okraj čepele jemně pilovitý. Rozpoznáme ji podle rezavých chloupků na spodní straně listu v paždí žilek. Ze sladce vonících, žlutavě bílých květů po opylení vznikají plody - malé kulovité **oríšky**, které jsou hladké a měkké.

Světlé lipové **dřevo** je **měkké** a lehké. Snadno se opracovává, proto ho využívají ke své práci **řezbáři** a sochaři. Ze dřeva jsou vyřezány mnohé kostelní oltáře i loutky pro loutková divadla. Dnes se z něj vyrábějí také dárkové krabičky, modely, tužky a pastelky. Z lipového lýka se také kdysi pletly střevíce, rohože nebo nádoby na obilí. Čaj z lipových květů se podává **při kašli** a **nachlazení**. Také včelaři mají lípu rádi. Nasbíraný nektar včely v úlech přetvářejí v lahodný lipový med.

K

1 břechtan popínavý	10 suchohřib červený
2 čechratka podvinutá	11 světluška větší
3 choroš šupinatý	
4 ježek východní	
5 kněžice rudonohá	
6 plíšik lískový	
7 rehek domácí	
8 rehek zahradní	
9 ruměnice pospolná	

Znáš ve svém okolí místo, kde byla lípa vysazena, aby připomínala nějakou významnou událost? Vzpomeň si alespoň na tři příklady obcí nebo míst, které jsou po lípě pojmenovány. Zjisti, na jakých státních symbolech najdeme lipové ratolesti. Kde lidé ve vesnici často vysazují lípy?

Porovnej list lípy srdčité (malolisté) a velkolisté. Jakou barvu mají chloupky na listech lípy velkolisté? Pokud máš možnost, porovnej také jejich plody. Najdi v okolí panelu další druhy lípy. Květy lípy vytvářejí skupinky - květenství, spočítej kolik květů je v jednom květenství.

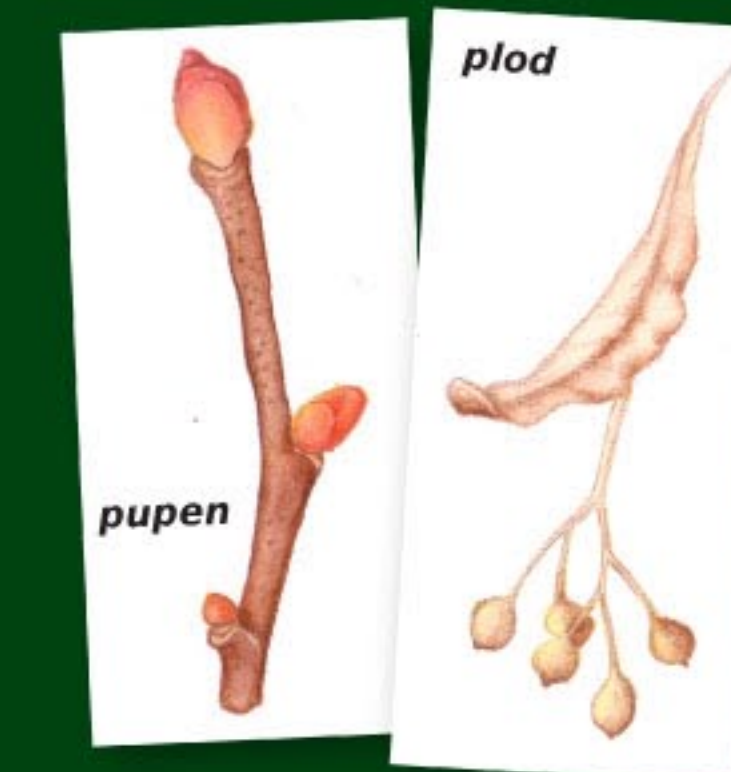
Které školní potřeby jsou vyrobeny z lipového dřeva? Proč bylo dřívě lipové dřevo nazýváno „svaté dřevo“? Které běžné onemocnění můžeme léčit lipovým čajem?

Nápadné zbarvení ruměnice pospolné jí poskytuje ochranu. Před kým? V noci hledá ve spadaném listí s typickým dupáním a funěním svou potravu známý živočich. Který? Čím se živí?

Najděte v okolí svého bydliště památný strom (bude označen cedulkou se státním znakem). Je to lípa? Pokuste se zjistit jeho stáří a příležitost, k jaké byl vysazen. Znáš nějaký strom, který má svůj kmen dutý? Kudy proudí ve stromu životodárné tekutiny - která část je pro jeho život nejdůležitější? Najdi nějaké rostoucí houby na mladém zdravém stromě a na starém. Kde se ti to lépe podařilo?

Kvetoucí lípa poskytuje pastvu pro **včely** a **čmeláky**, kteří vysávají z květů sladký nektar a odnášejí ho do svých hnízd. Původně žily včely v dutých stromech nebo v děrách, dnes ukládají med do plástů v úlech vyrobených člověkem. U paty stromu a na kořenech žije červená ploštice - **ruměnice pospolná**, která vysává sladké šťávy z lipových plodů. V korunách lip žijí různí naši **pěvci**, zahlédnout můžeme třeba rehka zahradního nebo pěnkavu obecnou.

Stromy se běžně dožívají věku i několika stovek let. Větší **část hmoty** těchto starců - dřeva - je však **odumřelá**. Na starých stromech najdeme růst nejrůznější **houby**, které jim ale příliš nevadí. Vážné škody však houby působí na dřevu, ze kterého je již něco vyrobeno. Pokud mají pro svůj růst vhodné podmínky (vlhko) poškozují ploty, trámy a podlahy.

Co jsme se dozvěděli nového?

Lýko - ohebná a pevná vrstva pod kůrou
nektar - sladká šťáva v květech
opylení - přenesení pylu, tj. pylových zrněk ze samčí části květu (tyčinek) na samičí (pestíky)
dřevokazná houba - cizopasí na stromě, nebo poškozují a ničí dřevěné výrobky